

رای شماره : ۸۵۶۸-۵۰۸۵۶۸۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ مورخ ۱۴۰۳/۰۳/۰۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری (موضوع شکایت و خواسته: ابطال نامه شماره ۸۰۲۰۷/۵۰۰/۱۴۰۱ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۹ معاون توسعه بازرگانی وزارت جهاد کشاورزی)

شماره دادنامه: ۸۵۶۸-۵۰۸۵۶۸۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ مورخ ۱۴۰۳/۰۳/۰۱

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۳/۰۳/۰۱

شماره پرونده: ۰۲۰۷۴۵۶-۰۲۰۷۳۷۶

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکیان: شرکت تولیدی و بازرگانی روناک تجارت سرآمد و شرکت توسعه مروارید امید

طرف شکایت: وزارت جهاد کشاورزی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال نامه شماره ۸۰۲۰۷/۵۰۰/۱۴۰۱ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۹ معاون توسعه بازرگانی وزارت جهاد کشاورزی

گردشکار: شرکت تولیدی و بازرگانی روناک تجارت سرآمد و شرکت توسعه مروارید امید به موجب دادخواست های جداگانه ابطال نامه شماره ۸۰۲۰۷/۵۰۰/۱۴۰۱ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۹ معاون توسعه بازرگانی وزارت جهاد کشاورزی را خواستار شده اند و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده اند که:

" الف: خلاصه متن دادخواست شرکت تولیدی و بازرگانی روناک تجارت سرآمد:

به موجب بند ۳ مصوبه شصت و هشتمین جلسه شورای عالی هماهنگی اقتصادی مورخ ۱۴۰۱/۰۱/۳۱ سران سه قوه که به تایید مقام معظم رهبری مدظله العالی رسیده، « از تاریخ لازم الاجرا شدن قانون مالیات بر ارزش افزوده تا پایان سال ۱۴۰۱، نرخ اخذ مالیات ارزش افزوده برای واردات گندم، برنج، دانه های روغنی، انواع روغن خام، حبوبات شامل عدس، نخود، لوبیا و ماش و قند و شکر، گوشت، مرغ، گوشت قرمز و چای و همچنین نرخ اخذ مالیات بر ارزش افزوده قند و شکر تولید داخل معادل یک درصد تعیین می گردد.»

معاون وقت امور گمرکی گمرک جمهوری اسلامی ایران، طی نامه شماره ۱۴۰۱/۱۰۹۱۲۱۳ - ۱۴۰۱/۰۷/۳۰ از معاونت توسعه بازرگانی وزارت جهاد کشاورزی با این مقدمه که بعضی از دانه های روغنی، مصرف روغن کشی ندارد و دارای مصرف

برای بذر و مصارف آجیلی می باشند، درخواست می کند معاونت مذکور ردیف تعرفه دانه های روغنی و انواع روغن خام مشمول کاهش مالیات بر ارزش افزوده را اعلام کند.

معاونت توسعه بازرگانی وزارت جهادکشاورزی به موجب نامه شماره ۱۴۰۱/۵۰۰/۸۰۲۰۷ مورخ ۱۴۰۱/۹/۲۹ خود، علی رغم اینکه دانه آفتابگردان جزو دانه های روغنی است، خارج از حدود اختیارات خود، به تعیین دامنه مشمول مصوبه شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا که به تایید مقام معظم رهبری رسیده، مبادرت نموده و مصادیق دانه های روغنی که مالیات بر ارزش افزوده آنها از ۹٪ به ۱٪ کاهش یافته است را به دانه سویا، دانه کلزا و دانه گلرنگ محدود و مضیق کرده است و دانه آفتابگردان را از زمره مصادیق دانه های روغنی که باید مالیات بر ارزش افزوده آنها به ۱٪ تقلیل یابد خارج کرده است.

تفسیر و تبیین هر مقرر ای با مرجع واضع آن یا مرجعی است که از طرف مرجع واضع مقرر، صاحب صلاحیت باشد.

با وضع مصوبه سران قوا، به میزان ۱٪، مالیات بر ارزش افزوده نسبت به دانه آفتابگردان پرداخت شد و شاهد این ادعا بخشنامه ۱۴۰۱/۴۱۲۷۵۳ - ۱۴۰۱/۳/۲۸ مدیر کل دفتر واردات گمرک به کلیه گمرکات اجرایی است که در آن علی الاطلاق هر دانه روغنی را به استناد مصوبه سران قوا مشمول کاهش مالیات بر ارزش افزوده و تعیین ۱٪ قرارداد است.

پس از آن حسب مقرر مورد اعتراض، این میزان مالیات به ۹٪ افزایش یافت و این در حالی است که سازمان امور مالیاتی نیز این عدم تسری را به زمان وضع مصوبه سران قوا عطف کرده و مآلاً مبلغ ارزش افزوده تماماً بر عهده واردکنندگان قرار گرفته است.

بنا به مراتب ابطال بخشنامه مورد اعتراض به جهت تفسیر و تضییق مصوبه سران قوا و خروج از حدود اختیارات وزارت جهادکشاورزی و مغایرت با قانون به شرح مذکور از تاریخ تصویب مستند به مواد ۸۸ و ۱۳ و ۱۲ قانون دیوان عدالت اداری مورد استدعاست.

ب: خلاصه متن دادخواست شرکت توسعه مروارید امید:

به موجب نامه شماره ۱۴۰۱/۵۰۰/۸۰۲۰۷ مورخ ۱۴۰۱/۹/۲۹ معاون توسعه بازرگانی جهاد کشاورزی به گمرک ایران مرجع مذکور بدون دارا بودن اختیار تفسیر، تشخیص و تعیین مصداق برای کالاهای مشمول مصوبه مورخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۶ شورای عالی هماهنگی اقتصادی بخشی از مصادیق دانه های روغنی از جمله کنجد را از موضوع مصوبه مذکور خارج و به گمرک ایران اعلام نموده است. معاونت توسعه بازرگانی وزارت جهاد کشاورزی در نامه موضوع پرونده به شماره ۱۴۰۱/۷۰۰/۷۷۰۲۸ مورخ ۱۴۰۱/۹/۲۰ معاونت زراعت استناد نموده است. در حالی که از توجه به بند دوم نامه مذکور مشخص می گردد که معاونت زراعت وزارت جهاد کشاورزی مخالفت صریح خود را با نرخ دوگانه برای ارزش افزوده دانه های روغنی در زمان واردات اعلام نموده است.

شورای عالی هماهنگی اقتصادی به موجب مصوبه جلسه هشتاد و ششم معافیت از پرداخت ارزش افزوده به میزان هشت درصد در زمان واردات کالا را عیناً برای سال ۱۴۰۲ تمدید نموده نظر به اطلاق دانه های روغنی موضوع مصوبات فوق الذکر که موجب می گردد انواع دانه های روغنی وارداتی مشمول مصوبه مذکور گشته و اساساً اختیاری نیز برای وزارت جهادکشاورزی جهت تعیین و تشخیص مصادیق کالاهای مشمول در مصوبه شورای عالی هماهنگی اقتصادی پیش بینی نگشته است.

مطابق مستندات موجود از جمله نامه شماره ۱۴۰۲/۷۰۰/۵۱۴۷ مورخ ۱۴۰۲/۱/۲۹ معاون امور زراعت وزارت جهاد کشاورزی که صراحتاً اعلام نموده کنجد از مصادیق دانه های روغنی می باشد همچنین با توجه به رویه عملی حاکم بر گمرکات اجرایی مستنداً به کتاب تعرفه کالاها کد تعرفه کنجد وارداتی دقیقاً همان کد تعرفه دانه های روغنی بوده و مانند سایر کالاهای اساسی حقوق عوارض گمرکی آن در زمان واردات چهار درصد می باشد که متأسفانه گمرک ایران نیز با استناد به نامه معاونت توسعه بازرگانی وزارت جهاد کشاورزی و بدون آن که مرجع مذکور واجد اختیار قانونی از مرجع وضع مقرر جهت تعیین و تشخیص مصادیق کالاهای مشمول مصوبه شورای عالی هماهنگی اقتصادی باشد مبادرت به صدور بخشنامه شماره ۱۴۰۱/۱۴۹۲۶۰۳ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۱ نموده و در آن به گمرکات سراسر کشور دستور داده تا نسبت به محاسبه کسری دریافتی معادل نه درصد ارزش افزوده از کالا های وارداتی از جمله کنجد اقدام نمایند.

وزارت جهاد کشاورزی اختیاری در خصوص تصمیم گیری نسبت به موضوعات مرتبط با قانون ارزش افزوده نداشته و نامه صادره از معاونت توسعه بازرگانی جهاد کشاورزی به گمرک ایران و خارج نمودن برخی از مصادیق دانه های روغنی از جمله کنجد از مصوبه شورای عالی هماهنگی اقتصادی مصداق بارز خروج از اختیارات قانونی و مغایر با مقررات موضوعه می باشد

لذا با عنایت به مراتب فوق درخواست رسیدگی و صدور حکم بر ابطال نامه شماره ۱۴۰۱/۵۰۰/۸۰۲۰۷ مورخ ۱۴۰۱/۹/۲۹ معاونت توسعه بازرگانی وزارت جهاد کشاورزی به لحاظ خروج از اختیارات و مغایرت با مقررات قانونی از تاریخ صدور مورد استدعاست "

متن مقرر مورد شکایت به شرح زیر است:

"جناب آقای عسگری

معاون محترم امور گمرکی گمرک جمهوری اسلامی ایران

موضوع : کد تعرفه های مشمول کاهش مالیات بر ارزش افزوده (انواع دانه های روغنی و روغن خام)

سلام علیکم

احتراماً، بازگشت به نامه شماره ۱۴۰۱/۷/۳۰ مورخ ۱۴۰۱/۷/۳۰ درخصوص اعلام شمولیت مالیات بر ارزش افزوده با نرخ ۹ درصد (دانه های روغنی) با عنایت به نظرات معاونت امور زراعت به شماره ۷۷۰۲۸/۷۰۰/۱۴۰۱ مورخ ۱۴۰۱/۹/۲۰ و در راستای اجرای بند ۳ مصوبات شصت و ششمین جلسه شورای عالی هماهنگی اقتصادی، کاهش مالیات بر ارزش افزوده به یک درصد در گروه دانه های روغنی و روغن های خوراکی صرفاً برای دانه سویا (کد تعرفه های ۱۲۰۱۹۰۱۰ و ۱۲۰۱۹۰۹۰)، دانه کلزا (با کد تعرفه های ۱۲۰۵۱۰۹۰، ۱۲۰۵۱۰۲۰ و ۱۲۰۵۹۰۹۰)، دانه گلرنگ (کد تعرفه ۱۲۰۷۶۰۹۰)، روغن خام سویا (کد تعرفه ۱۵۰۷۱۰۰۰)، روغن خام آفتابگردان (کد تعرفه ۱۵۱۲۱۱۰۰)، روغن خام کلزا (کد تعرفه ۱۵۱۴۱۱۰۰) و روغن پالم RBD (کد تعرفه ۱۵۱۱۹۰۱۰) مورد تایید است. - معاون وزیر وزارت جهاد کشاورزی"

در پاسخ به شکایت مذکور، پس از تبادل لوایح دفتر هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با وزارت جهاد کشاورزی جهت ارسال پاسخ، سازمان جهاد کشاورزی استان تهران به موجب لایحه شماره ۱۴۰۲۲۲۰۶۳۳۳۷۴۰۹۳ مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۲۱ توضیح داده است که :

"همان گونه که شاکی نیز در بندهای (ج) و (د) مفاد شرح دادخواست تقدیمی بیان نموده اند، مرجع صدور نامه مورد درخواست ابطال، به شماره ۱۴۰۱/۵۰۰/۱۰۲۰۷ مورخ ۱۴۰۱/۹/۲۹، معاونت توسعه بازرگانی وزارت جهاد کشاورزی می باشد نه سازمان جهاد کشاورزی استان تهران.

شاکی می بایست دعوی خود را به طرفیت مرجع صدور نامه مورد درخواست ابطال، مطرح می نمود که متأسفانه ایشان دعوی خود را به طرفیت این سازمان که سازمانی است استانی و زیر مجموعه وزارت جهاد کشاورزی (به عنوان مرجع عالی) می باشد مطرح نموده است. لذا در راستای رعایت اصل تناظر، طرح دعوی با کیفیت مطروحه قابلیت استماع را نداشته و مستلزم رد می باشد. علی هذا با عنایت به مراتب پیش گفته، اساساً دعوی متوجه این سازمان نبوده و مستنداً به بند (پ) ماده ۵۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری تقاضای صدور قرار رد شکایت به طرفیت این سازمان مورد تمناست."

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۳/۳/۱ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و روسا و مستشاران شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رای مبادرت کرده است.

رای هیأت عمومی

شورای عالی هماهنگی اقتصادی براساس بند سوم از مصوبات شصت و ششمین جلسه خود در تاریخ ۱۴۰۱/۱/۳۱ اعلام کرده است که: «از تاریخ لازم الاجرا شدن قانون مالیات بر ارزش افزوده تا پایان سال ۱۴۰۱، نرخ اخذ مالیات ارزش افزوده برای واردات گندم، برنج، دانه های روغنی، انواع روغن خام، حبوبات شامل عدس، نخود، لوبیا و ماش، قند، شکر، گوشت مرغ، گوشت قرمز و چای و همچنین نرخ اخذ مالیات بر ارزش افزوده قند و شکر تولید داخل معادل یک درصد تعیین می گردد.» پس از تصویب این مصوبه، معاون گمرک جمهوری اسلامی ایران براساس نامه شماره ۱۴۰۱/۱۰۹۱۲۱۳ مورخ ۱۴۰۱/۷/۳۰ به معاون وزیر جهاد کشاورزی ابتدا دانه های روغنی را به دو گروه تقسیم کرده و اعلام نموده است که یک گروه از دانه های روغنی صرفاً مصرف روغن کشی دارند و یک گروه از دانه های روغنی نیز وجود دارند که علاوه بر مصرف روغن کشی مصرف آجیلی هم دارند و در ادامه این نامه از معاون وزیر جهاد کشاورزی خواسته است که اعلام کند که کدام یک از این دو گروه از دانه های روغنی، مشمول حکم مصوبه صدرالذکر شورای عالی هماهنگی اقتصادی بوده و نرخ مالیات بر ارزش افزوده آنها در جریان واردات باید کاهش یابد و در پاسخ به این نامه، معاون وزیر جهاد کشاورزی به موجب نامه مورد شکایت اعلام کرده است که مصوبه شورای هماهنگی اقتصادی فقط شامل دانه های روغنی گروه اول می شود که صرفاً مصرف روغن کشی دارند و مشخص است که اصل پذیرش تفکیک فوق بین دانه های روغنی و تقسیم نمودن آن به دو گروه مذکور و محدود نمودن مفاد مصوبه شورای عالی هماهنگی اقتصادی به گروه مشخصی از دانه های روغنی خارج از حدود اختیار معاون وزیر جهاد کشاورزی است و هرچند وزارت جهاد کشاورزی براساس حکم مقرر در ماده ۱ قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی صلاحیت تشخیص محصولات اساسی کشاورزی را دارد و بر مبنای این صلاحیت می تواند اعلام کند که چه محصولاتی مصداق دانه روغنی هستند، ولی وزارت جهاد کشاورزی پس از تشخیص مصادیق دانه های روغنی نمی تواند اعلام نماید که صرفاً یک گروه از دانه های روغنی، تحت شمول حکم مقرر در مصوبه شورای عالی هماهنگی قرار دارند و نرخ مالیات بر ارزش افزوده آنها در جریان واردات باید کاهش یابد و گروه دیگری از دانه های روغنی مشمول حکم مصوبه مذکور نیستند و نرخ مالیات بر ارزش افزوده واردات آنها نباید کاهش یابد و

براساس اصول کلی حقوقی، تفسیر و رفع ابهام از هر مصوبه‌ای برعهده مرجع تصویب‌کننده آن است و شورای عالی هماهنگی اقتصادی به عنوان مرجع تصویب کننده مصوبه مورخ ۱۴۰۱/۱/۳۱ به وزارت جهاد کشاورزی اختیاری در زمینه تفسیر و رفع ابهام از مصوبه خود اعطاء نکرده است. با توجه به مراتب فوق، صدور نامه شماره ۱۴۰۱/۵۰۰/۸۰۲۰۷ مورخ ۱۴۰۱/۹/۲۹ معاون توسعه بازرگانی وزارت جهاد کشاورزی در حدی که دایره شمول مصوبه سران قوا را محدود و مضیق کرده و دانه های روغنی غیر مصرف روغن کشی را از شمول حکم مصوب سران سه قوه به شرح فوق الذکر خارج کرده، خارج از حدود اختیار مقام مزبور بوده و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود. این رای براساس ماده ۹۳ قانون دیوان عدالت اداری (اصلاحی مصوب ۱۴۰۲/۲/۱۰) در رسیدگی و تصمیم‌گیری مراجع قضایی و اداری معتبر و ملاک عمل است./

حکمتعلی مظفری

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

آدرس: تهران بزرگراه شهید ستاری بلوار شهید مخبری نبش خیابان ایران زمین